

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

1988

BRNO 1991

deckt, so dass sie sich 1,1 - 1,4 m unter der Oberfläche befand. Schicht IIb setzte auf den sterilen Schwarzerdehorizont an /Schicht III/ und erst in einer Tiefe von 1,5 - 1,9 m wurden im Westteil der untersuchten Fläche /Quadrat 12L/ intakte Mergel und Löss abgedeckt. Auf der übrigen Fläche, höher gegen den Hang /Quadrat 11L, 10L/, erreichte die Grabung ungefähr das Niveau von Schicht IIb und wird in diesem Raum noch im nächsten Jahr fortsetzen.

Im Quadrat 12L und im anliegenden Teil des Quadrates 11L hat man zuerst im oberen Teil von Schicht IIb /Tiefe 1,1 - 1,2 m/ eine Situation erfasst, die mit der Velaticeer Bestattung der Lokalität zu Beginn der jüngeren Bronzezeit zusammenhängt. Inmitten einer loseren Kummulation mit unbearbeiteten Steinen, Tierknochen und Bruchstücken Velaticeer Keramik befand sich auch das unkomplette Skelett eines 4 - 6 jährigen Kindes; von einem weiteren, Erwachsenen Individuum, waren hier nur einige isolierte Knochen zerstreut. Ausser einigen vereinzelt kleineren Bronzeartefakten waren Bestandteil dieser Situation auch zwei Bronzedepts /Nr. XVII - XVIII im Anschluss auf die Nummerierung von J. Řihovský 1982/; das erste bildet der Körper eines Beiles, zwischen dessen Mittellappen von der einen Seite die Schneide eines Beiles und von der anderen die Spitze einer Sichel gelegt sind, das Depot XVIII enthält eine Zungensichel, die Klinge einer Sichel, ein Tüllenbeil und fünf kupferne Gußstücke. Im unteren Teil von Schicht IIb /Tiefe 1,3 - 1,4 m/ setzte eine immer mehr lokal konzentrierte Flächenkummulation nunmehr nur mit Věteřover Keramik, Tierknochen und Muscheln fort. Gleichzeitig begannen hier Věteřover Objekte hervorzutreten, die in Schicht III eingetieft waren und von denen einige mit ihrem unteren Teil bis in den Tegel oder Löss reichten. Zwei Objekte /Nr. 24, 27/ bildeten eigentlich Lager zum Einsetzen von keramischen Vorratsgefäßen; von einem blieb nur der untere Teil erhalten, das zweite /Obj. 27/ war dank dem Einlassen in das Liegende bis zum Rand komplett. Die übrigen Objekte /Nr. 16, 23, 25-26/ stellten übliche Věteřover Stedlungsgruben vor.

Im Quadrat 10L äusserte sich der ursprüngliche Velaticeer Horizont in einer Tiefe von 1,4 - 1,6 m mit einer ausdrucksvollen Flächenkummulation von Funden mit kleineren unbearbeiteten Steinen, Bruchstücken Velaticeer Keramik, Lehmabwurfbrocken, Tierknochen und Muscheln. Vereinzelt erschienen Bronzeartefakte und durch das Bruchstück eines Schädels ist auch das anthropologische Material vertreten. Die gesamte Situation begleitete in der Schicht zerstreutes verbranntes Getreide. Die Befunde aus der Ackerkrume und dem abgeschwemmten Teil von Schicht II haben zwar infolge der sekundären Lage eine verminderte Aussagekraft, können jedoch eine gewisse typologisch-chronologische Bedeutung haben. Ein Beispiel dafür ist auch die bronzene dreiflügelige Pfeilspitze, die gemeinsam mit vereinzelt Horákovover Scherben aus älteren Ausgrabungen nun verlässlich eine Bestattung von Cezavy auch in der späten Hallstattzeit belegt.

VĚTEŘOVSKÉ A HORÁKOVSKÉ SÍDLIŠTĚ V PERNĚ /okr. Břeclav/

Ivo R a k o v s k ý , AÚ ČSAV Brno, Jaroslav P e š k a , Petr V i t u l a , RM Mikulov

Počátkem února 1988 začaly práce na rekultivaci terénu v katastru obce Perná. Skryvkou ornice a následnými přesuny zeminy byla narušena poměrně rozsáhlá sídliště věteřovské skupiny a horákovské kultury.

Lokalita se nachází na jihozápadním svahu vrchu Obory, asi 100 m vlevo od silnice Perná - Klentnice, v trati "Pod lomem". Strmé úbočí zde přechází ve stupňovité plató, které je nejpřístupnější od západu. Záchranný archeologický výzkum zde provedli pracovníci RM Mikulov ve spolupráci s AÚ ČSAV Brno. Na ploše o rozloze přibližně 100 x 40 m bylo prozkoumáno celkem 45 objektů, z toho 20 náleželo věteřovské skupině a 25 kultuře horákovské. Výzkumem byl získán velmi početný a důležitý materiál. V hmotné náplni věteřovské skupiny lze mimo jiné sledovat doklady jihovýchodních kontaktů či vlivů. Datování sídliště odpovídá zhruba průběhu stupně BA2. Z 25 horákovských objektů můžeme 5 považovat za obytné zemnice nebo polozemnice. Nejzajímavější je polozemnicová chata 10, jejíž půdorys tvoří čtverec se stranami dlouhými přibližně 4,5 m. Ve dně po obvodu jsou rozmístěny řady kůlových jamek, které dokládají svíslou nadzemní konstrukci stěn. Tento typ halštatského obydlí je na jižní Moravě neobvyklý. Jeho analogie bude nutné hledat v Dolním Rakousku, případně na jihozápadním Slovensku v prostředí kultury kalendarberské. Hmotnou náplň horákovského sídliště tvoří velmi bohatý keramický soubor, který vykazuje značnou relativně chronologickou nesourodost, vypovídající o tom, že jednotlivé skupiny objektů nejsou současné. Tento jev byl sledován již dříve na jiných sídlištích s větším počtem objektů /Troubsko; Rajhradice, Brno - Královo Pole/. Jeho potvrzení a objasnění je otázkou dalšího podrobného rozboru větších náleзовých celků. Rámcově můžeme zatím sídliště v Per-

né datovat do průběhu stupňů IIC a IID Reineckova třídění.

Eine Vöteřover und Horákové Siedlung in Perná / Bez. Břeclav/. Im Februar 1988 wurden bei der Terrainrekultivierung im Kataster der Gemeinde Perná in der Flur "Pod lomem" prähistorische Siedlungen gestört. Auf einer Fläche im Ausmasse von 100 x 40 m hat man insgesamt 45 Objekte untersucht, wovon 20 der Vöteřover Gruppe und 25 der Horákové Kultur gehörten. Die Siedlung können wir rahmenhaft in den Verlauf der Stufen BA2 und IIC/IID Reineckes Gliederung datieren.

ZÁCHRANNÝ VÝZKUM U BULHAR /okr. Břeclav/

Petr Dvořák, AÚ ČSAV Brno, Jaroslav Peška, RM Mikulov

Na základě upozornění J. Benady z Bulhar byly zjištěny na podzim roku 1988 narušené archeologické objekty v meliorační rýze JV od obce. Lokalita se nachází v trati "Přední díly" vpravo i vlevo od silnice na Lednici, asi 400 m od okraje obce. Na základní mapě ČSSR 1:10 000, list 34-23-02, ji vymezují souřadnice bodů vzdálených 40 mm od J sekční čáry a 166 mm od Z sekční čáry.

Vlevo od silnice 7 m široká meliorační rýha narušila asi 20 sádkovitých jam vöteřovské skupiny, z nichž 11 bylo prozkoumáno. Ve všech případech se jednalo o kónické objekty vyplněné tmavým zásypem, z něhož bylo získáno velké množství keramiky, zvířecích kostí, mušlí a mazanice.

Vpravo od silnice do Lednice bylo sledováno pokračování rýhy, která prošla další návrší, kde byly v roce 1977 zjištěny hroby KZP a kultury mohylové /Měřínský - Stuchlík 1980/. Byl tedy oprávněný předpoklad, že budou zjištěny další hroby z těchto období. Výzkumem však byly zachyceny 4 hroby s kostrovými pohřby v natažené poloze s orientací SZ - JV, bez milodarů, vzdálené od sebe vždy několik desítek metrů. Jejich datování je nejasné. Vzhledem k intenzitě terénních prací budou lokalita a její okolí nadále sledovány.

Literatura:

Měřínský, Z. - Stuchlík, S. 1980: Hroby kultury se zvoncovitými pohřby a středodunajské mohylové kultury v Bulharech, okr. Břeclav, AR XXXII, 368 - 379.

Rettungsgrabung bei Bulhary / Bez. Břeclav/. In der Flur "Přední Díly", bei der Strasse von Bulhary nach Lednice, erfasste ein Meliorationsgraben die Siedlung der Vöteřover Gruppe und 4 Gräber mit Bestattungen in Strecklage von NW-SO orientiert, ohne Grabbeigaben.

TŘINÁCTÁ SEZÓNA NA VÝZKUMU V BOROTICÍCI /okr. Znojmo/

Stanislav Stuchlík, AÚ ČSAV Brno

/Obr. 7 - 9/

V červenci a srpnu 1988 pokračoval systematický výzkum mohylového pohřebiště v Boroticičce na Znojmsku již třináctou sezónou /viz PV 1976 - 1987/. Terénní práce se soustředily na odkryv mohyly 27, která se rozkládá v jižní části mohylníku; S jejím průzkumem se začalo již v závěru výzkumné sezóny 1987, kdy se podařilo ve východní polovině mohyly objevit jeden hrob z doby bronzové a tři pohřby z období stěhování národů, přičemž některé znaky signalizovaly pravděpodobnost výskytu ještě dalších pohřbů v tomto prostoru.

Mohyla 27 je poměrně velký, velmi dobře patrný objekt kruhového tvaru o průměru přibližně 17 m a výšce asi 90 cm. Odkryv v roce 1988 potvrdil správnost tohoto předpokladu. Celkem bylo v mohyle 27 zjištěno 23 objektů, což představuje zatím největší soustředění hrobů pod jednou mohyloou na borotické lokalitě. Na rozhraní sterilního štiřkopřského podloží a nadloží černé humusovité vrstvy se na zhruba oválné ploše o průměru přibližně 1 m našlo značné množství střečového materiálu /obj. IX/, který je možno rámcově datovat do mladého eneolitu. Bohužel se v tomto místě nepodařilo zachytit žádné náznaky terénních úprav, takže cha-

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1988
BRNO 1991

- Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, Koliště 17/19
Odpovědný redaktor : Dr. J. Tejral
Redaktoři : Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková, Dr. J. Unger
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : L. Trávníčková
Tisk : Oblastní ediční středisko Jihomoravské základny pracovišť ČSAV
v Brně,
technický redaktor J. Keprt
Evidenční číslo : ÚVTEL - 73332
Náklad : 450 kusů - neprodejné
Vydáno jako rukopis